

Insolvenční řízení a promlčení

Zákaz uplatnění námitky promlčení stanovený v § 408 odst. 1 větě druhé obch. zák. má za následek, že se nepřihlíží k námitce promlčení uplatněné v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka, které probíhá v době, kdy není skončeno exekuční řízení téhož dlužníka.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 ICdo 152/2024-188 ze dne 27.5.2026)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobce V. K., zastoupeného Mgr. L.V., advokátem, se sídlem v P., proti žalovanému Pražské služby, a. s., se sídlem v P., zastoupenému Mgr. M.Ř., LL.M. advokátem, se sídlem v P., o určení pravosti a výše pohledávky, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 249 ICm 2029/2022, jako incidenční spor v insolvenční věci žalobce, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. MSPH 90 INS 23203/2020, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 8. dubna 2024, č. j. 249 ICm 2029/2022, 104 VSPH 140/2024-137 (MSPH 90 INS 23203/2020), tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem ze dne 22. listopadu 2023, č. j. 249 ICm 2029/2022-111, Městský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“) zamítl žalobu žalobce (V. K., dále též „dlužník“ nebo „povinný“) o popření pravosti a výše vykonatelné pohledávky, přihlášené žalovaným (Pražskými službami, a. s., dále též „oprávněný“) do insolvenčního řízení vedeného na majetek žalobce u insolvenčního soudu pod sp. zn. MSPH 90 INS 23203/2020 (bod I. výroku) a uložil žalobci zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení částku 16 456 Kč (bod II. výroku).

2. K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem potvrdil rozsudek insolvenčního soudu (první výrok) a uložil žalobci zaplatit žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 8 228 Kč (druhý výrok).

3. Odvolací soud – cituje § 7, § 173 odst. 4, § 191 odst. 2, § 199 a § 410 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), § 3028 odst. 3 a § 3036 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále též jen „o. z.“), § 402 a § 408 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“), a odkazuje na označenou judikaturu Nejvyššího soudu – dospěl po přezkoumání rozsudku insolvenčního soudu k následujícím závěrům.

4. Žaloba byla podána včas. Žalobce podal (17. července 2022) žalobu o popření pohledávky, jež byla přihlášena a přezkoumána jako vykonatelná, a insolvenční soud schválil zprávu o přezkumu usnesením ze dne 27. června 2022, které nabylo právní moci 1. července 2022.

5. Žaloba byla podána aktivně legitimovanou osobou (dlužníkem) vůči pasivně legitimované osobě (věřiteli, jenž vykonatelnou pohledávku přihlásil).

6. Pohledávka žalovaného byla přiznána rozsudkem [šlo o rozsudek (pro uznání) Městského soudu v Praze ze dne 17. června 2005, č. j. 41 Cm 34/2004-14, který se stal pravomocným dne 5. října 2005,

jímž bylo dlužníku uloženo zaplatit žalovanému částku 1 151 058 Kč s příslušenstvím představovaným specifikovanými úroky z prodlení a náhradu nákladů řízení ve výši 46 040 Kč] v nalézacím řízení, v němž dlužník vystupoval jako podnikatel. K vymožení povinnosti uložené tímto rozsudkem byla nařízena exekuce na majetek dlužníka (viz usnesení Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 29. března 2006, č. j. 35 Nc 10585/2006-5, vydané k návrhu žalovaného ze dne 14. března 2006). Návrh dlužníka na zastavení exekuce byl zamítnut (viz usnesení Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 9. února 2021, č. j. 35 Nc 10585/2006-126, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 14. dubna 2021, č. j. 20 Co 117/2021-143). Rozsudek nalézacího soudu je pravomocný a vykonatelný a žalovaným přihlášená pohledávka P24 (včetně příslušenství) je vykonatelná.

7. Kupní smlouva uzavřená dne 24. září 2001 se řídí zákonem č. [513/1991](#) Sb., obchodním zákoníkem, nikoliv zákonem č. [40/1964](#) Sb., občanským zákoníkem (jak dovodil insolvenční soud).

8. Insolvenční soud schválil oddlužení dlužníka plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (usnesením ze dne 27. června 2022, B-53), proto bylo namístě zkoumat, zda žalobce coby dlužník uplatnil popěrný důvod v souladu s § 410 odst. 6 insolvenčního zákona. Odvolací soud konstatoval, že dlužníkem namítané skutečnosti (týkající se uzavření kupní smlouvy, nedůvodného uplatňování úroku z prodlení a vydání rozsudku pro uznání) vybočují z mezí způsobilých důvodů popření vykonatelné pohledávky a nelze se jimi zabývat v incidenčním sporu. S ohledem na zjištění pohledávky nebylo možno aplikovat § 178 insolvenčního zákona.

9. Správný je (i) závěr insolvenčního soudu, že pohledávka P24 nebyla promlčena (což namítal žalobce). Jestliže desetiletá promlčecí doba počala běžet dne 11. října 2005 a po dobu exekučního řízení (od 14. března 2006 dosud) neběžela, protože došlo k jejímu stavení, pak žalovaný podal přihlášku pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka (18. března 2021) před uplynutím promlčecí doby. Přitom žalovaný zahájil exekuční řízení v desetileté promlčecí době a řádně v něm pokračoval do zahájení insolvenčního řízení.

10. Předmětem tohoto řízení nebylo určení pořadí pohledávky. Pořadí ani právo na uspokojení ze zajištění nejsou řešeny (pokryty) exekučním titulem. V tomto ohledu platí stejný postup, který zákon určuje pro žaloby v incidenčních sporech o nevykonatelné pohledávky.

II. Dovolání a vyjádření k němu

11. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, v němž namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [§ 241a odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“)], a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

12. Přípustnost dovolání vymezuje ve smyslu § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, jakož i právní otázky, která nebyla doposud dovolacím soudem řešena.

13. Konkrétně dovolatel formuluje tyto otázky:

[1] Podle jakého právního předpisu měla být posuzována otázka promlčení příslušenství pohledávky, když dlužník již 5. ledna 2011 „ztratil způsobilost fyzické osoby podnikající“?

[2] Je smluvní úrok z prodlení „ve skutečnosti“ smluvní pokutou, nikoli úrokem z prodlení?

14. Dovolatel tvrdí, že rozsudky obou soudů jsou zmatečné, neboť insolvenční soud posuzoval

promlčení úroku z prodlení podle občanského zákoníku, ve znění účinném do 31. prosince 2013, a odvolací soud podle obchodního zákoníku. Přitom občanský zákoník zná pouze zákonný úrok z prodlení. Podle dovolatele činí „oprávněná“ výše úroku z prodlení 1 046 548 Kč; v součtu s jistinou 1 151 058 Kč a s náklady řízení 46 040 Kč jde o částku 2 243 646 Kč. Jelikož žalovaný přihlásil pohledávku ve výši 8 793 019,27 Kč, je pohledávka ve výši 6 509 373,27 Kč (správně 6 549 373,27 Kč) nevykonatelnou. Soudy tak měly rozhodnout, že se k přihlášené pohledávce nepřihlíží ani v té části, ve které byla zjištěna, protože skutečná výše pohledávky činí méně než 50 % přihlášené pohledávky.

15. V uvedených souvislostech dovolatel namítá, že podle § 408 obch. zák. platí omezený desetiletý běh promlčecí doby na celou pohledávku a dlužník nemohl námitku promlčení uplatnit v exekučním řízení, ale až v insolvenčním řízení; proto došlo k promlčení „celého exekučního titulu pohledávky“.

16. Proti závěru odvolacího soudu, podle něhož pohledávka žalovaného nebyla promlčena, dovolatel snáší argumenty, založené zejména na názoru o nevykonatelnosti pohledávky a na zpochybňování splnění předpokladů pro vydání rozsudku pro uznání v nalézacím řízení.

17. Dále namítá, že soudy neposuzovaly námitku promlčení komplexně a nevypořádaly se s otázkou, zda mu žalovaný poskytl plnění podle kupní smlouvy nebo šlo o plnění bez právního důvodu. Nepopírá, že plnění od žalovaného převzal, ale šlo o bezesmluvní plnění. Konečně dovolatel uvádí, že žalovaný v přihlášce pohledávky uplatnil smluvní úrok z prodlení, zatímco exekučním titulem mu byl přiznán jen úrok z prodlení. Potud poukazuje na výši úroku z prodlení jako na rozpornou s dobrými mravy, když v dané věci jde o „ručitelský závazek starobního důchodce“ za dluh z podnikatelské činnosti.

18. Závěrem dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné a rozporné s právem na spravedlivý proces, neboť odvolací soud se nevypořádal „s většinou“ odvolacích námitek.

19. Žalovaný se k dovolání nevyjádřil.

III. Přípustnost dovolání

20. Pro dovolací řízení je rozhodné aktuální znění občanského soudního řádu.

21. Dovolatel napadá dovoláním „všechny výroky“ rozsudku odvolacího soudu. Při absenci dovolací argumentace na téma nákladů řízení lze dovodit (poměřováno obsahem dovolání), že dovolání se netýká té části prvního výroku, kterou odvolací soud potvrdil rozsudek insolvenčního soudu ve výroku o nákladech řízení, a druhého výroku o nákladech odvolacího řízení. Ostatně, kdyby tomu bylo jinak, byl by důvod dovolání v tomto rozsahu odmítnout podle § 243c odst. 1 o. s. ř. jako objektivně nepřipustné, vzhledem k § 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.

22. Ve zbývajícím rozsahu (ohledně prvního výroku napadeného rozhodnutí ve věci samé) je dovolání přípustné podle § 237 o. s. ř. (když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání, vypočtených v § 238 o. s. ř.), neboť právní posouzení věci odvolacím soudem je zčásti rozporné s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu (v otázce běhu promlčecí doby) a zčásti jde o věc dovolacím soudem beze zbytku neřešenou (v otázce uplatnění námítka promlčení vykonatelné pohledávky v insolvenčním řízení zahájeném v průběhu exekučního řízení).

IV. Důvodnost dovolání

23. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

24. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází. Pro právní posouzení věci jsou podstatná následující skutková zjištění, z nichž vyšly oba soudy, jakož i zjištění, která vyplývají z insolvenčního rejstříku:

[1] Dne 24. září 2001 uzavřel žalovaný jako prodávající s žalobcem jako kupujícím kupní smlouvu č. 262/1, jejímž předmětem byl odběr pohonných hmot (dále též jen „kupní smlouva“). V článku V. 5. 3. smlouvy se strany dohodly, že smlouva se řídí zákonem č. [513/1991](#) Sb., obchodním zákoníkem. Cena byla stanovena dohodou dle zákona č. [526/1990](#) Sb., o cenách, v platném znění. Dále se strany dohodly, že prodávající provede fakturaci dle odebraného množství měsíčně, nejdéle do 7. dne následujícího měsíce a splatnost faktury je 14 dnů ode dne odeslání faktury kupujícím. V případě pozdní úhrady činí úroky z prodlení 0,1 % z fakturované částky, a to za každý den prodlení.

[2] O žalobě (nynějšího žalovaného) ze dne 13. února 2004 rozhodl Městský soud v Praze platebním rozkazem ze dne 4. dubna 2005, č. j. 41 Cm 34/2004-8, v němž dlužníka též poučil o možnosti podat ve lhůtě patnácti dnů od jeho doručení proti platebnímu rozkazu odpor a pro případ podání odporu jej vyzval k vyjádření ve věci samé podle § 114b o. s. ř. Dlužník podal odpor proti platebnímu rozkazu, avšak k věci se nevyjádřil. Městský soud v Praze rozsudkem (pro uznání) ze dne 17. června 2005, č. j. 41 Cm 34/2004-14, uložil dlužníku zaplatit žalobci (nynějšímu žalovanému) částku 1 151 058 Kč a úroky z prodlení 0,1 % denně ze specifikovaných částek za určená období a náhradu nákladů řízení ve výši 46 040 Kč, do tří dnů od právní moci rozhodnutí. Rozsudek nabyl právní moci 5. října 2005.

[3] Na základě návrhu oprávněného ze dne 14. března 2006 k vymození povinnosti uložené rozsudkem ze dne 17. června 2005 Obvodní soud pro Prahu 3 usnesením ze dne 29. března 2006, č. j. 35 Nc 10585/2006-5, nařídil exekuci na majetek dlužníka a provedením exekuce pověřil JUDr. Jiřího Doležala. Návrh povinného (dlužníka) na zastavení exekuce zamítl Obvodní soud pro Prahu 3 usnesením ze dne 9. února 2021, č. j. 35 Nc 10585/2006-126, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 14. dubna 2021, č. j. 20 Co 117/2021-143.

[4] Insolvenční řízení na majetek dlužníka bylo zahájeno věřitelským návrhem dne 5. listopadu 2020.

[5] Usnesením ze dne 16. února 2021, č. j. MSPH 90 INS 23203/2020-A-30, insolvenční soud zjistil úpadek dlužníka a povolil jeho řešení oddlužením. Usnesením ze dne 27. června 2022, č. j. MSPH 90 INS 23203/2020-B-53, insolvenční soud (mimo jiné) schválil oddlužení dlužníka plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

[6] Příhláškou pohledávky č. P24 žalovaný přihlásil do insolvenčního řízení dlužníka nezajištěnou vykonatelnou pohledávku v celkové výši 8 793 019,27 Kč sestávající se z jistiny 1 151 058 Kč, smluvních úroků z prodlení 7 595 921,27 Kč (ve výši 0,1 % denně z dlužné částky, vyčíslených ode dne následujícího po splatnosti jednotlivých faktur) a náhrady nákladů řízení ve výši 46 040 Kč. Jako důvod vzniku pohledávky uvedl kupní smlouvu ze dne 24. září 2001. Doplnil, že jde o neuhrazené odběry pohonných hmot v období září 2002 až leden 2003, pohledávka je vykonatelná na základě rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. června 2005 a v exekučním řízení ji bezvysledně vymáhal JUDr. Jiří Janeček, Ph.D., Exekutorský úřad Plzeň-jih.

[7] Dlužník zaslal insolvenčnímu správci písemné stanovisko ze dne 20. a 21. května 2021 k přihlášce pohledávky č. P 24, ve kterém uvedl, že popírá pravost, výši a pořadí pohledávky, s tím, že

pohledávka nevznikla, pro vydání rozsudku pro uznání nebyly splněny podmínky a kupní smlouva je neplatná. K popření výše pohledávky uvedl, že z důvodu neplatnosti popírá celou výši příslušenství 7 641 961,27 Kč a uplatňuje námitku promlčení úroků ve výši 5 925 746,27 Kč překračující čtyřletou promlčecí dobu. K popření pořadí pohledávky uvedl, že co do výše úroků z prodlení přesahující jistinu jde o pohledávku podřízenou.

[8] Z upraveného přezkumného listu pohledávky č. P24 vyplynulo, že dlužník popřel pohledávku co do pravosti, výše (skutečná výše pohledávky je 1 151 058 Kč) i co do pořadí. V kolonce podrobnosti popření je odkaz na popěrný úkon dlužníka ze dne 20. a 21. května 2021.

25. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení zákona občanského zákoníku, obchodního zákoníku a insolvenčního zákona:

Podle § 3028 o. z. se tímto zákonem řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti (odstavec 1). Není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů (odstavec 2). Není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti (odstavec 3).

Podle § 3036 o. z. se podle dosavadních právních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty a doby pro uplatnění práv, která se řídí dosavadními právními předpisy, i když začnou běžet po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

Podle § 199 insolvenčního zákona insolvenční správce, který popřel vykonatelnou pohledávku, podá do 30 dnů od přezkumného jednání nebo od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu podle § 410 odst. 3 písm. a/ u insolvenčního soudu žalobu, kterou své popření uplatní proti věřiteli, který vykonatelnou pohledávku přihlásil. Lhůta je zachována, dojde-li žaloba nejpozději posledního dne lhůty soudu (odstavec 1). Jako důvod popření pravosti nebo výše vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu lze uplatnit jen skutečnosti, které nebyly uplatněny dlužníkem v řízení, které předcházelo vydání tohoto rozhodnutí; důvodem popření však nemůže být jiné právní posouzení věci (odstavec 2). V žalobě podle odstavce 1 může žalobce proti popřené pohledávce uplatnit pouze skutečnosti, pro které pohledávku popřel (odstavec 3).

26. Podle § 410 insolvenčního zákona není-li dále stanoveno jinak, platí o přezkoumání přihlášených pohledávek za trvání účinnosti oddlužení obdobně § 190 až 202 (odstavec 1). Přezkoumání přihlášených pohledávek provede insolvenční správce tak, že v seznamu přihlášených pohledávek podle § 189 odst. 1 u každé z pohledávek výslovně uvede, zda ji on sám, dlužník nebo věřitel popírá nebo nepopírá, přičemž ke stanovisku dlužníka bude připojen i podpis dlužníka; stanovisko dlužníka zjistí insolvenční správce při osobním jednání s dlužníkem, jehož datum a místo konání sdělí dlužníkovi nejméně 7 dní předem. Skončením osobního jednání s dlužníkem končí přezkumné jednání. Věřitele, jehož nevykonatelná přihlášená pohledávka byla popřena, o tom insolvenční správce písemně vyrozumí a poučí jej o dalším postupu. Poté insolvenční správce vypracuje zprávu o přezkumu; její součástí je záznam o jednání s dlužníkem podepsaný insolvenčním správcem a dlužníkem, seznam přihlášených pohledávek a doklad o písemném vyrozumění věřitele, jehož nevykonatelná přihlášená pohledávka byla popřena (odstavec 2) Popření pohledávky věřitele dlužníkem má za trvání účinků schválení oddlužení tytéž účinky jako popření pohledávky insolvenčním správcem, ustanovení § 51 odst. 2 tím však není dotčeno; pro toto popření platí

obdobně ustanovení o zjištění pohledávky týkající se insolvenčního správce. Jestliže dlužník popřel pohledávku před schválením oddlužení, nastávají účinky tohoto popření dnem, kdy nastaly účinky oddlužení; tento den je rozhodný i pro počátek běhu lhůt k podání žaloby o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky. Věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena dlužníkem, podávají žalobu vždy vůči dlužníku (odstavec 5). Jde-li o vykonatelnou pohledávku přiznanou pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu, může dlužník jako důvod popření její pravosti nebo výše uplatnit jen skutečnosti, které jsou důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce proto, že pohledávka zanikla nebo je promlčená (odstavec 6).

Podle § 402 obch. zák. promlčecí doba přestává běžet, když věřitel za účelem uspokojení nebo určení svého práva učiní jakýkoli právní úkon, který se považuje podle předpisu upravujícího soudní řízení za jeho zahájení nebo za uplatnění práva v již zahájeném řízení.

Podle § 408 obch. zák. bez ohledu na jiná ustanovení tohoto zákona skončí promlčecí doba nejpozději po uplynutí 10 let ode dne, kdy počala poprvé běžet. Do lhůty podle věty první se nezapočítává doba, po kterou se vede mediace podle zákona o mediaci. Námitku promlčení však nelze uplatnit v soudním nebo rozhodčím řízení, jež bylo zahájeno před uplynutím této lhůty (odstavec 1). Bylo-li právo pravomocně přiznáno v soudním nebo rozhodčím řízení později než tři měsíce před uplynutím promlčecí doby nebo po jejím uplynutí, lze rozhodnutí soudně vykonat, jestliže řízení o jeho výkonu bylo zahájeno do tří měsíců ode dne, kdy mohlo být zahájeno (odstavec 2).

27. Citovaná ustanovení občanského zákoníku platí v nezměněné podobě od jeho účinnosti (1. ledna 2014), § 199 insolvenčního zákona platí od 1. července 2017 dosud, § 410 insolvenčního zákona platí od 1. června 2019 dosud, § 402 obch. zák. platil v uvedeném znění po celou dobu účinnosti obchodního zákoníku (od 1. ledna 1992 do 31. prosince 2013) a § 408 obch. zák. byl s účinností od 1. září 2012 doplněn o větu „Do lhůty podle věty první se nezapočítává doba, po kterou se vede mediace podle zákona o mediaci“.

28. S přihlédnutím k době vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka (16. února 2021) a k části první článku II (Přechodná ustanovení) bodu 1. zákona č. [252/2024](#) Sb. se pro insolvenční řízení vedené na majetek dlužníka a pro spory jím vyvolané (včetně tohoto odporového sporu) uplatní i v době od 1. října 2024 insolvenční zákon ve znění účinném do 30. září 2024) [s výjimkou nastavenou pro § 75 a § 109 odst. 1 písm. c/ a § 412a odst. 3 insolvenčního zákona v části první článku II (Přechodná ustanovení) bodu 2. a 3. zákona č. [252/2024](#) Sb.].

29. Ve shora ustaveném skutkovém a právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním předestřené problematice následující závěry.

30. Dovolatel v dovolání uplatnil široký okruh námitek. Jejich podstata spočívá v tvrzení, že rozsudek pro uznání ze dne 17. června 2005 není vykonatelný z důvodu (jím popsaných) vad, které předcházely jeho vydání, a žalovaným poskytnuté plnění bylo plněním bez právního důvodu. Dále tvrdí, že pohledávka žalovaného není vykonatelná přinejmenším v rozsahu příslušenství ve výši 6 549 373,27 Kč. Ohledně příslušenství namítá, že smluvní úrok z prodlení sjednaný v kupní smlouvě je smluvní pokutou. K aplikaci právních předpisů dovolatel uvádí, že již od roku 2011 není fyzickou osobou podnikající a sjednaný úrok z prodlení je „ručitelským závazkem starobního důchodce za dluh z podnikání“. K námitce promlčení zdůrazňuje, že tato námitka se vztahuje „k celému majetkovému nároku, tedy jistně s veškerým příslušenstvím (celkové částce 8 793 019,27 Kč)“ a že s ohledem na § 408 obch. zák. nemohl námitku promlčení uplatnit v exekučním řízení, ale až v insolvenčním řízení.

31. Především Nejvyšší soud nesdílí názor dovolatele, že pohledávka žalovaného z titulu kupní smlouvy v celkové výši 8 793 019,27 Kč je pohledávkou nevykonatelnou. Výrok vykonatelného rozsudku ze dne 17. června 2005 zcela nepochybně ukládá dlužníku zaplatit jistinu 1 151 058 Kč a

úroky z prodlení 0,1 % denně ze specifikovaných částek za konkretizovaná období a náhradu nákladů řízení ve výši 46 040 Kč. Není tedy důvodná ani námitka, že pohledávka není vykonatelná přinejmenším v rozsahu příslušenství ve výši 6 549 373,27 Kč. Odtud plyne, že i v rozsahu požadovaných úroků z prodlení platí omezení nastavená dlužníku co do důvodu popření pravosti nebo výše pohledávky v § 410 odst. 6 insolvenčního zákona. Budiž dodáno, že žalovaný pohledávku přihlásil (příhláškou P24) jako vykonatelnou, vykonatelnost pohledávky doložil exekucním titulem a takto byla pohledávka také přezkoumána.

32. Nejvyšší soud předesílá, že jeho judikatura na téma vykonatelné pohledávky v insolvenčním řízení, jež se uplatní i v poměrech projednávané věci, je ustálena v těchto závěrech:

33. U přihlášené vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu lze uplatnit jako důvod popření její pravosti nebo výše jen skutkové námitky, konkrétně jen skutečnosti, které dlužník neuplatnil v řízení, které předcházelo vydání tohoto rozhodnutí (§ 199 odst. 2 insolvenčního zákona). Přitom je lhostejné, zda takové skutečnosti dlužník neuplatnil vlastní vinou např. proto, že zcela rezignoval na svou procesní obranu v příslušném řízení, čímž přivodil vznik exekucního titulu založeného rozhodnutím, jež se neodůvodňuje vůbec (např. platební rozkaz nebo směnečný platební rozkaz), nebo rozhodnutím, jež se odůvodňuje jen minimálně (např. rozsudkem pro zmeškání nebo rozsudkem pro uznání). Právní posouzení věci není vyloučeno jako důvod popření pravosti nebo výše přihlášené vykonatelné pohledávky, jestliže z pravomocného rozhodnutí příslušného orgánu, jímž byla pohledávka přiznána, žádné právní posouzení věci neplyne. U rozsudků pro uznání a pro zmeškání se právní posouzení věci (v rovině zkoumání předpokladů, za nichž mohla být taková rozhodnutí vydána) promítá v předem definovaném a zákonem omezeném typu odůvodnění (§ 157 odst. 3 o. s. ř.). Závěr soudu, že i ohledně žalobcem požadovaného příslušenství pohledávky lze o věci rozhodnout rozsudkem pro uznání, v sobě zahrnuje též úsudek, že takto přiznávané příslušenství pohledávky neodporuje právním předpisům (§ 153a odst. 2, § 99 odst. 2, věta první, část věty za středníkem, o. s. ř.). Takový úsudek je současně postačující pro závěr, že rozsudek pro uznání obsahuje právní posouzení věci ohledně přiznaného příslušenství pohledávky. Srov. zejména rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. července 2013, sen. zn. 29 ICdo 7/2013, uveřejněný pod číslem 106/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, k jehož závěrům se Nejvyšší soud přihlásil v rozsudku ze dne 26. února 2014, sen. zn. 29 ICdo 4/2012, uveřejněném pod číslem 59/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo v rozsudku ze dne 24. října 2018, sen. zn. 29 ICdo 72/2016, uveřejněném pod číslem 13/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

34. Důvody, pro které může dlužník popřít pravost nebo výši vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu (§ 410 odst. 6 insolvenčního zákona) se nepojí se všemi skutečnostmi odůvodňujícími zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce (§ 268 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.), nýbrž jen s těmi, které jsou důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce proto, že pohledávka zanikla nebo je promlčená. K tomu blíže srov. např. závěry formulované v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. června 2021, sen. zn. 29 ICdo 13/2021 (ústavní stížnost podanou proti tomuto rozhodnutí odmítl Ústavní soud usnesením ze dne 2. listopadu 2021, sp. zn. I. ÚS 2596/21).

35. Z výše uvedeného plyne, že odvolací soud se správně nezabýval dovolatelem namítanými skutečnostmi, které se týkaly nesplnění předpokladů pro vydání rozsudku pro uznání, uzavření kupní smlouvy a bezesmluvního plnění, nebo povahy sjednaného příslušenství pohledávky a jeho nepřiměřené výše. Tyto námitky, jež dovolatel uplatnil i v dovolání, vybočují z mezí způsobilých důvodů popření vykonatelné pohledávky v režimu § 410 odst. 6 insolvenčního zákona. Srov. opět rozsudek Nejvyššího soudu sen. zn. 29 ICdo 13/2021.

36. Pro závěr, podle kterého právního předpisu má být posouzena námitka promlčení vznesená dlužníkem, je rozhodné, že mezi žalobcem a žalovaným šlo o podnikatelský vztah a kupní smlouva

byla uzavřena v režimu obchodního zákoníku. Skutečnost, že dovolatel ukončil později podnikatelskou činnost, není významná.

37. Zbývá se vypořádat s otázkou běhu promlčecí doby, a to v situaci, kdy v průběhu exekučního řízení vedeného vůči dlužníku bylo zahájeno i insolvenční řízení vedené na majetek (téhož) dlužníka.

38. V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. května 2012, sp. zn. 31 Cdo 4781/2009, uveřejněném pod číslem 105/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud vysvětlil, že obchodní zákoník představuje obecně lex specialis vůči zákoníku občanskému (§ 1 odst. 2 obč. zák.). Otázky obchodním zákoníkem neupravené se řídí příslušnými ustanoveními zákoníku občanského. Komplexnost právní úpravy promlčení v obchodním zákoníku je třeba chápat v tom smyslu, že obchodní zákoník upravuje běh a délku všech promlčecích dob.

39. Řízení o výkon rozhodnutí (vydaného v nalézacím, ať již soudním či rozhodčím řízení) přiznávajícího určité právo musí být zahájeno v desetileté lhůtě, počítané ode dne, kdy lhůta počala běžet poprvé (§ 408 odst. 1 obch. zák.), a v určitých případech v desetileté lhůtě prodloužené o další tři měsíce od vykonatelnosti rozhodnutí (§ 408 odst. 2 obch. zák.). Bylo-li právo plynoucí z obchodního závazkového vztahu pravomocně přiznáno v soudním nebo rozhodčím řízení, promlčuje se ve smyslu § 408 odst. 1 obch. zák. za deset let ode dne, kdy promlčecí doba počala poprvé běžet. Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. listopadu 2003, sp. zn. 20 Cdo 1595/2002, uveřejněné pod číslem 13/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

40. Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi dovozuje, že podle § 408 odst. 1 obch. zák. skončí promlčecí doba bez ohledu na jiná ustanovení tohoto zákona nejpozději po uplynutí deseti let ode dne, kdy začala běžet poprvé. Námitku promlčení však nelze uplatnit v soudním nebo rozhodčím řízení, jež bylo zahájeno před uplynutím této lhůty. Zákaz uplatnění námitky promlčení v soudním (rozhodčím) řízení zahájeném před uplynutím 10 let ode dne, kdy počala poprvé běžet promlčecí doba, stanovený v § 408 odst. 1 větě druhé obch. zák. (ve znění účinném do 31. srpna 2012), nemá za následek stavení promlčecí doby po dobu řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení) pro pravomocně přiznanou pohledávku, nýbrž to, že k námitce promlčení uplatněné v řízení o výkon rozhodnutí (exekučním řízení) se nepřihlíží, jestliže lhůta 10 let ode dne, kdy počala poprvé běžet promlčecí doba, uplynula až v průběhu tohoto řízení. Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. října 2013, sp. zn. 31 Cdo 4091/2010, uveřejněný pod číslem 21/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a dále rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. ledna 2014, sp. zn. 21 Cdo 703/2013.

41. V uvedených souvislostech Nejvyšší soud konstatuje, že odvolací soud nesprávně posoudil počátek běhu desetileté promlčecí doby. Nesprávný je i jeho závěr, že v průběhu exekučního řízení se promlčecí doba stavěla. Jestliže odvolací soud dovodil, že desetiletá promlčecí doba začala běžet dnem 11. října 2005 (od vykonatelnosti nalézacího rozsudku) a po dobu exekučního řízení (od 14. března 2006 dosud) neběžela, neboť došlo k jejímu stavení, je tento závěr rozporný s výše uvedenými závěry judikatury Nejvyššího soudu.

42. Podle rozsudku ze dne 17. června 2005 představuje příslušenství (úrok z prodlení) několik dílčích závazků dlužníka, splatných postupně v době od 23. října 2002 do 25. února 2003. Jestliže ohledně vymáhané pohledávky počala běžet promlčecí doba dle § 408 odst. 1 obch. zák. v říjnu 2002 (kdy se povinný ocitl v prodlení) a bylo-li exekuční řízení zahájeno dne 14. března 2006, tedy před uplynutím desetileté objektivní lhůty, nelze námitku promlčení práva v exekučním řízení uplatnit.

43. V poměrech projednávané věci je situace modifikována dále tím, že v průběhu exekučního řízení bylo zahájeno insolvenční řízení vedené na majetek dlužníka (5. listopadu 2020), v němž žalovaný jako věřitel uplatnil (vykonatelnou) pohledávku za dlužníkem přihláškou pohledávky (22. března 2021), přičemž účinkem zahájení insolvenčního řízení je (mimo jiné), že exekuci postihující majetek

ve vlastnictví dlužníka, jakož i majetek náležející do majetkové podstaty, nelze provést (§ 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona).

44. Pro poměry upravené zákonem č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 29. listopadu 2011, sp. zn. 29 Cdo 1699/2010, ozřejmil, že skutečnost, že v průběhu exekučního řízení bylo zahájeno (ohledně téhož dlužníka) konkursní řízení, neznamená, že by se dlužníku nebo – byť i jen „pro účely“ konkursního řízení – správci konkursní podstaty či konkursním věřitelům otvírala možnost námitku promlčení „nově“ vznést. Je tomu tak i proto, že postavení konkursních věřitelů či správce konkursní podstaty v konkursním řízení je, co do možnosti zpochybnit (popřít) nárok jiného věřitele, obdobné postavení dlužníka – povinného v exekučním řízení. Nemůže-li dlužník – povinný uplatnit námitku promlčení v exekučním řízení, nemůže ohledně stejného práva tuto námitku uplatnit ani konkursní věřitel či správce konkursní podstaty v konkursním řízení probíhajícím v době, kdy exekuční řízení není skončeno. K těmto závěrům se Nejvyšší soud přihlásil např. v usnesení ze dne 23. ledna 2014, sp. zn. 29 Cdo 1471/2012.

45. Jakkoli šlo o poměry konkursního řízení podle zákona o konkursu a vyrovnání, není důvod nevztáhnout uvedené úvahy též na poměry insolvenčního řízení. K otázce, zda dlužník může úspěšně uplatnit námitku promlčení jím popřené vykonatelné pohledávky v insolvenčním řízení vedeném na jeho majetek, které bylo zahájeno v průběhu exekučního řízení, Nejvyšší soud shrnuje, že zákaz uplatnění námitky promlčení stanovený v § 408 odst. 1 větě druhé obč. zák. má za následek, že se nepřihlíží k námitce promlčení uplatněné v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka, které probíhá v době, kdy není skončeno exekuční řízení téhož dlužníka.

46. Námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku odvolacího soudu vystihuje dovolatel tzv. jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Existenci takových vad zkoumá dovolací soud u přípustného dovolání z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). Rozhodnutí odvolacího soudu není nepřezkoumatelné (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, uveřejněný pod číslem 100/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), ani rozporné s právem na spravedlivý proces (k tomu srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 12. února 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, uveřejněný pod číslem 26/2009 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 14. června 2012, sp. zn. III. ÚS 3122/09). Dovolatelem odkazovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2005, sp. zn. 33 Odo 631/2004 (od něhož se dle mínění dovolatele odvolací soud odchýlil), se k otázce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí nevyjadřuje a není ani přílehlavý, když jeho závěry na poměry dané věci nedopadají vzhledem k odlišnostem ve skutkovém stavu.

47. Jakkoli jsou právní úvahy vedoucí odvolací soud k závěru o nedůvodnosti námitky promlčení pohledávky žalovaného nesprávné, je výsledek těchto úvah správný. Rozhodnutí odvolacího soudu je v dovolání dotčeném výroku ve věci samé ve výsledku (být nikoliv ze zcela přílehlavých důvodů) věcně správné. Vzhledem k tomu, že § 243d písm. b/ o. s. ř. dovoluje Nejvyššímu soudu změnit rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže rozhodl nesprávně a dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout, je odtud zřejmé, že Nejvyšší soud je může i „potvrdit“ (zamítnout dovolání), je-li ve výsledku správné. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d písm. a/ o. s. ř.).

Další články:

- [Insolvenční řízení a promlčení](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Nárok podnikatele na náhradu za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Neúčinnost právního jednání \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční návrh](#)
- [Dražba](#)
- [Dědic](#)
- [Bytové družstvo](#)
- [Přeměna právnické osoby](#)